

A. E. T.
ORTAK TARIM POLİTİKASINDA AVRUPA TARIMSAL
YÖNELİM VE GARANTİ FONU VE «PRÉLÈVEMENT»
SİSTEMİ

Ass. Dr. Aykut HEREKMEN

I — AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞUNDA ORTAK TARIM
POLİTİKASI MESELESİ

19. Asırda Batı Avrupa sanayi devrimini gerçekleştirirken, tarım alanında da halli gereken problemlerle karşı karşıya kalmıştır. Sanayi devrimine ayak uyduramayan tarım sektörü sanayi sektörüne oranla geri kalmış, o zamandanberi yalnız kendi tarımsal ürünlerini satmakta güçlük çekmemiş aynı zamanda üretilen mahreçleri arasındaki denge, tarımsal iş gücünü modern üretim metodlarına uygulamak gibi zorlukların sonucu olarak da tarımsal gelir ve fiyatlar problemi, Avrupanın daima karşı karşıya kaldığı problemler olarak ortaya çıkmıştır ⁽¹⁾. Bu arada sanayi devrimi neticesinde ulaşılan teknik ilerlemenin tarıma uygulanması tarım sektöründe çalışanların adedini azalttığı gibi, kaliteli tarım işçisine olan talebi de arttırmıştır.

Yukarıda kısaca değinilen Avrupanın tarım alanındaki problemleri Avrupa Ekonomik Topluluğunun kurulmasıyla ⁽²⁾ gerek

(1) François CLERC, Le Marché Commun Agricole, Paris 1965, s. 7.

(2) 25 Mart 1957 yılında Roma'da tanzim edilen 'Roma Andlaşması ile Federal Almanya, Fransa, İtalya, Belçika, Lüksemburg ve Hollandanın teşkil etmiş olduğu altı Batı Avrupa ülkesi aralarında bir iktisadi entegrasyon meydana getirerek Avrupa Ekonomik Topluluğu ve diğer adı ile Ortak Pazarı kurmuşlardır. Bu konu hakkında fazla bilgi almak için Bak: Orhan OĞUZ, Ortak Pazar, İstanbul 1966; Feridun ERGİN, İktisat, İstanbul 1966, s. 840-868; DENIAU J. F., Le Marché Commun, Paris 1958; Sainte LOUTTE, Le Marché Commun, Paris 1963; Louis CAR-TOU, Organisation Européennes, (Daloz), Paris 1967; Claude - Albert COLLIARDO, Institutions Internationales Européennes (Thémis), Paris 1965.

topluluk içi tarım politikasının nasıl yönetileceği gerek topluluk dışı ülkelerle yapılan tarımsal ürün ticaretinin getirmiş olduğu problemlerle daha da karışık ve çözümlü güç meselelerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Ortak Pazarı teşkil eden altı memleket bilhassa sanayi sektöründe ilerlemiş olmasına rağmen, her ülkenin ekonomik bünyesi içersinde, tarım sektörünün de ihmal edilmeyecek derecede önemli yeri vardır. Topluluğun faal nüfusunun % 17 sinin tarım sektöründe çalışması, gayri safi millî gelirin % 8,6 sını tarım gelirleri teşkil etmesi ve bilhassa Fransa ve Hollandanın önemli derecede tarımsal ürün ihracatçısı durumunda olmaları (Tablo I) topluluk içersinde tarım sektörünün de ele alınarak düzenlenmesini gerekli kılmış, ayrıca tarımsal alanda çalışan nüfusun muntazam bir şekilde teşkilatlanmasıyla halk üzerinde ve kamu yönetimi üzerinde oldukça önemli rol oynayabilmesi gibi politik faktörlerin de ilâvesi tarım sektörünün iktisadi entegrasyona dahil edilmesi fikrini daha da kuvvetlendirmiştir (3).

T A B L O I

Ülkeler	Tarım sektöründe çalışanların faal nüfusa oranı (%)	Tarımsal gelirlerin G.S.M.H. oranı (%)	Tarımsal ürün ihracaatı mil. \$
Almanya	11	5,8	348
Fransa	19	8,9	1436
İtalya	25	14,4	705
Hollanda	10	9,3	1388
Belçika	6	6,6	327
Lüksemburg	14	7,1	
A. E. T.	17	8,6	4203

KAYNAK: Office Statistique des Communautés Européenne, Statistique de base de la Communauté 1965, s. 122; La Politique Agricole Commune, Doc. CEE, No. 39, Şubat 1967, s. 6, 7.

Bununla beraber, her şey bir tarafa bırakılsa bile bütün sektörleri kapsamayan bir ekonomik entegrasyonun başarılı olamayacağı gerçeği altı ülkenin tarım politikalarında bir entegrasyona gitmeleri zorunluluğunu kendiliğinden ortaya koymaktadır (4).

(3) Reşat AKTAN, Müşterek Pazar Karşısında Türkiye Ziraati, Ankara 1960, s. 10.

(4) OĞUZ, Ortak Pazar, s. 83.

II — ORTAK TARIM POLİTİKASININ GAYESİ

1. Roma Antlaşmasında Tesbit Edilen Gayeler

Roma Andlaşmasının ikinci kısmının ikinci bahsi tarımla ilgili konuları tanzim eden hükümlere tahsis olunmuş ve Avrupa Ekonomik Topluluğunda ortak tarım politikasının esasları bu maddelerin genel espirisi içerisinde ele alınmıştır ⁽⁵⁾.

Ortak Pazar hakikatte iki zıt zihniyet arasında sağlanmış bir uzlaşma mahiyetindedir. XIX. yüz yıl boyunca dış ticaret siyasetinde çarpışan liberalizm ve himayecilik prensipleri, Avrupa Ekonomik Topluluğunun bünyesi içerisinde yekdiğeri ile kaynaşmış gibi görünmektedir. Roma Andlaşmasının, hem Turgo tarafından ifade edilen gümrük hudutlarını kaldırma fikri ve hem de kapital ve toprak faktörlerini dış alemin rekabetinden koruma endişesi vardır ⁽⁶⁾. Bu yüzden Roma Andlaşmasında tarımla ilgili maddeler düzenlenirken, bir yanda, fiyatlar arz ve talebi ayarlayan bir faktör olarak ele alınarak ⁽⁷⁾, serbest mübadele esaslarından hareket edilmekte, diğer yandan iç piyasaların dış piyasalar karşısında korunması için muhtelif himaye tedbirlerine baş vurulmaktadır.

Belirtmiş olduğumuz bu genel kavram içerisinde Roma Andlaşması ortak tarım politikasının gayesini tesbit ederken bilhassa prodüktivite ve ferdi gelirleri arttırmak suretiyle tarımsal nüfusun hayat seviyesini yükseltmek ve tarımsal üretim piyasalarında istikrar ve intizamı temin etmek, hususları üzerinde durmuştur ⁽⁸⁾.

Roma Andlaşması, ortak tarım politikasıyla ilgili genel esasları ortaya koyduktan sonra, kaynak ve ihtiyaçların belirtilerek

-
- (5) R. A. Md. 38-47. Roma Andlaşmasının Tarımla ilgili maddeleri hakkında bilgi için bak: OĞUZ, Ortak Pazar s. 83-87; Louis CARTOU, Le Marché Commune et le Droit Public, Sirey, 1958, s. 179, 186; P. GERBE, Le Mise en Oeuvre de Marché Commune Agricole, Revue Fr. de Sciences politiques, Août 1964, s. 761-773.
- (6) Feridun ERGİN, A.E.T.nin Doğuşu ve Gelişimi, «İktisadi Kalkınma Teşisi Monografi Serisi» No. 2, İstanbul 1967, s. 38.
- (7) Le fonds Européen Agricole, «Problème Economiques», No. 964, 23 Haziran 1966, s. 23.
- (8) R. A. Md. 39/1.

bir bilanço tanzimi için komisyonu, üye ülkeleri bir konferansa davet etmekle görevlendirmiştir ⁽⁹⁾.

2. Stresa Konferansında Tesbit Edilen Gayeler

3 ile 11 temmuz 1958 tarihleri arasında Stresa'da tertip edilen konferansta ilk önce üye ülkelerin hali hazır tarımsal durumları ve tarım politikaları göz önüne alınarak şu hususlar tesbit edildi.

Tarımsal iş gücü prodüktivitesi ve tarımsal gelirlerin arttırılması, son senelerde üretimi tüketime nisbetle daha hızlı bir tempoda arttırarak piyasaları sürüm imkânsızlıklarıyla karşılaştırmış, diğer yandan gelirlerin ve prodüktivitenin artması tarımsal gelir dağılımını bozucu yönde olmuş ve tarımla uğraşan aktif nüfusun bir kısmı diğer sektörlere geçmek suretiyle azalmıştır ⁽¹⁰⁾.

Bu durumlar göz önünde bulundurularak konferansta ortak tarım politikasının gayeleri aşağıdaki şekilde belirtildi:

i — İç mübadeleler geliştirilmeli,

ii — Tarımsal bünyelerin ahenkleştirilmesi ile pazar politikası arasında sıkı bir bağıntı kurulmalı,

iii — İthalât ve ihracat göz önünde bulundurulmak suretiyle pazar ve üretim arasında sıkı bir denge vücuda getirilmeli,

iv — Prodüktiviteyi arttırmak için yapılan çalışmalarda fiyat politikasından da faydalanılarak sürprodüksiyonların önüne geçmeli,

v — Az gelişmiş bölgelere yardımda bulunmalı,

vi — Tarımda aile işletmeleri muhafaza edilerek bu tip işletmelerin ekonomik kapasiteleri arttırılmalı,

3. Komisyon Çalışmalarında Tesbit Edilen Gayeler

Stresa konferansı görüldüğü üzere Ortak Pazar ülkelerinin her birinin eğilimine uygun genel mahiyette bazı kararlar ortaya

(9) R. A. Md. 43.

(10) Recueil des documents de la conférence agricoles des Etats Membres de la CEE, Stresa 1958.

koymuştur. Ortak tarım politikasıyla ilgili ana meselelerin halli ise komisyon çalışmalarına bırakılmıştır. Bunun için de komisyon piyasalar hakkında esaslı bir fikir elde edebilmek amacıyla S. Mansholt'u bu piyasa durumlarını ortaya çıkartacak bazı anketleri yapmakla görevlendirdi. Komisyon S. Mansholt'u esas almak suretiyle ve ekonomik ve sosyal komitenin de görüşlerini elde ettikten sonra konseye 9 Haziran 1960 tarihinde Ortak Tarım Politikasıyla ilgili kati teklifini bir rapor halinde verdi ⁽¹¹⁾. Komisyonun bu raporunda bilhassa üzerinde durduğu mesele tarımsal gelirler olmuştur. Nitekim, (TABLO II) de görüleceği üzere Hollanda ve Belçika hariç tutulacak olursa diğer ortak pazar ülkelerinde tarım sektöründe fert başına düşen millî hasıla diğer sektörlerinkinden % 50 nisbetinde daha düşüktür ⁽¹²⁾.

T A B L O II

Ülkeler	Tarım sektöründe fert başına düşen brüt millî hasıla	Diğer sektörlerde fert başına düşen brüt millî hasıla
Almanya	940	1888
Fransa	852	2045
İtalya	548	1086
Hollanda	1288	1396
Belçika	1820	1642
Lüksemburg	933	1777

KAYNAK: Office Statistique des Communauté Européenne, Statistique de la base de la communauté 1965, s. 18 ve la politique agricole commune; Doc. CEE; No. 39; Şubat 1967; s. 567 den istifade ile tarafımızdan hazırlanmıştır.

Bilhassa üye ülkeler içinde tarımsal nüfusu en yüksek olan İtalya ile tarımda en ileri ülke olan Fransa'da, sektörler arasındaki bu gelir dağılımı dengesizliğinin biran evvel düzeltilmesi gerekmektedir.

Komisyonun tarımsal gelirler dışında üzerinde durduğu diğer hususlar şunlardır ⁽¹³⁾ :

(11) Bulletin de la CEE, No. 5, 1960; s. 43.

(12) Yves MALBRAIN: Marchés et Structures agricoles; «Editions Cujas»; 1965; s. 58.

(13) Bulletin de la CEE; No. 5, 1959; s. 7.

1 — Tarımsal bünyeler iyi değil, bilhassa üye memleketler arasında bünye farkları çok fazla ve bu yüzden meydana gelen muhtelif maliyetler tarımsal ürün fiyatlarında ülkeler arasında ve hatâ aynı ülkenin muhtelif bölgeleri arasında farklıdır.

ii — Tarımsal aile işletmelerinin muhafaza edilmesi istenmesine rağmen maalesef bu tip küçük tarım işletmelerinde teçizat yeterli değildir.

iii — Tarımsal iş gücünün mobilitesi zayıftır.

iv — Tarımsal üretim için gerekli mal ve hizmet fiyatlarıyla, tarımsal ürün fiyatları nisbetsizdir.

v — Bazı yiyecek maddeleri hariç, diğer tarımsal üretim mallarının arz ve talep elâstikiyeti zayıftır.

Komisyon, yukarıda belirtilen bu düzensizliklerin biran önce ortadan kaldırılabilmesini ortak tarım politikasının gayesi olarak tesbit etmekte ve bunun için de fiyatlara müdâhale edilmesini ve tarımsal bünyelerin ıslâhına çalışılmasını tavsiye etmektedir.

Komisyon, Konseye belirtmiş olduğu bu gayelere ortak tarım politikasının ulaşabilmesi için Avrupa Tarımsal Yönetim ve Garanti Fonundan ve «Prélevement» sisteminden faydalanılması teklifinde bulunmuştur.

Konsey, 4 Nisan 1962 tarihinde Avrupa Tarımsal Yönelim ve Garanti Fonunu kurmuş ⁽¹⁴⁾, 1960 yılında almış olduğu bir kararla da «prélevement» sisteminin genel esaslarını belirtmiştir.

III — AVRUPA TARIMSAL YÖNELİM VE GARANTİ FONU

Avrupa Tarımsal Yönelim ve Garanti Fonu, ortak tarım politikasının hedeflerine ulaşabilmesi için gerekli malî yardımları tedarik etmek ve bunları garanti ve yönelim kısımları vasıtasıyla dağıtarak, tarımsal bünyeleri ıslâh ve tarımsal ürün fiyatlarını aynı seviyeye getirmek amacıyla kurulmuştur. Burada biz, garanti ve yönelim bölümünün malî yardımlarını incelemek suretiyle fonun tarımsal bünyelere ve fiyatlara ne şekilde müdahalede bulunduğu inceleyeceğiz.

(14) Règ. No. 25, «relatif au financement de la politique agricole commune», J. O. de la C.E.E., 20.4.1962, S. 991-993.

1. *Garanti Kısmının Malî Yardımları.*

Garanti kısmının malî yardımları kuruluş gayesine göre iki türlüdür: Birincisi, üye ülkelerin dünya piyasalarındaki fiyatlardan daha aşağı bir fiyatla ürünlerini satabilmeleri için verilen telâfi edici primler, ikincisi iç piyasalardaki fiyatların aynı seviyeye getirilmesi için verilen telâfi edici primler olmak üzere.

A — Üçüncü Ülkelere Yapılan İhracatı Destekleme İçin Verilen Telâfi Edici Primler

Üye ülkelerin üçüncü ülkelere yaptıkları ihracatı desteklemek için telâfi edici prim politikasıyla yapmış oldukları malî yardımlarda iki esas söz konusudur:

1 — Tediyeinin matrahını teşkil eden, üye ülkelerin üçüncü ülkelere yaptıkları ihracatın net miktarı,

11 — Bu matraha uygulanacak, üye ülkeler içersinde tespit edilen en düşük ortalama telâfi edici prim miktarı ⁽¹⁵⁾.

Üçüncü ülkelere yapılan ihracatta, ihracata konu olan ürünün net ihracat miktarını en düşük ortalama telâfi edici primle çarpmak suretiyle garanti kısmının ödeyeceği telâfi edici prim hesap edilir ⁽¹⁶⁾.

İhracatın net miktarı, üye ülkelerin üçüncü ülkelere yapmış oldukları ihracattan, ithalât miktarı çıkarılmak suretiyle hesap edilir.

1 Temmuz 1967 tarihinden itibaren net ihracat miktarı yerine brüt ihracat miktarı, ihracata verilecek primlerin hesaplanmasında matrahi teşkil etmektedir ⁽¹⁷⁾. Kararın alınmasına üye ülkelerin net ihracatlarını arttırmak için ithalâtlarını daraltarak ihracat priminden daha fazla istifade edebilme imkânları aramalarının önüne geçmek, yardımlarda malî adaleti sağlamak ve idari ve şekli muameleleri hafifletmek gibi unsurlar sebep olmuştur ⁽¹⁸⁾.

(15) J. VERGER. Le financement de la politique agricole commune et ses perspectives, Revue trimestrielle de droit européen Paris, Année 1, No. 2, Avril-Juin 1965.

(16) Règ. 25/64 Md. 3/Ia.

(17) Règ. 130/66 Md. 8/II.

(18) J. VERGER, Nouveaux développements du financement de la politique

İhracatın net miktarının hesabında temel ürünler ⁽¹⁹⁾ esas alınır. Temel ürünler komisyonun teklifi ve Konseyin ekseriyetle alacağı kararlarla tespit edilir.

En düşük ihracat primi ise şöyle hesap edilir:

Komisyn, her üye ülke ile mutabık kalınarak tespit edilen her ürün için, ortalama ihraç primlerini mukayese eder ve bunlardan bütün ortaklığa uygulanacak en düşük primi tespit eder ⁽²⁰⁾. En düşük ihraç priminin esas olarak alınmasının sebebi ihracata konu olan ürün fiyatının en düşük olan ülkeye yaklaştırılmasını sağlamaktır ⁽²¹⁾. Böylece ihracata verilen primlerden üye ülkelerin ihracatlarını desteklemekten başka, yüksek maliyetleri olan ülkelerin fiyatlarını en düşük maliyete sahip olan üye ülkenin fiyatına yaklaştırmak için maliyetlerini düşürmeye teşvik edici bir unsur olarak da yararlanılmaktadır.

Buraya kadar yapmış olduğumuz incelemelerden çıkan neticeleri özetleyecek olursa, üye ülkenin ihracata verilen primden istifade edebilmesi için:

1 — Tespit edilen temel üründen veya bu temel ürüne bağlı mamul üründen ihracatı olması lâzımdır.

11 — Ortalama ihraç primi ortaklık içi tespit edilen en düşük ortalama ihraç priminden düşük olması lâzımdır.

Böylece ihraç primine hak kazanan ülke fondan talepte bulunur ⁽²³⁾.

agricole commune, Revue trimestrielle de droit européen, Paris, Années 3, No. 1, Janvier-Avril 1967, s. 40.

(19) 52/64 nolu tüzük üçüncü ülkelere yapılan ihracata verilecek primlerin hesabı için temel ürünler tespit etmiştir. Tüzüğün birinci maddesi tahıl piyasasındaki, ikinci maddesi domuz eti piyasasındaki, üçüncü maddesi yumurta piyasasındaki, dördüncü maddesi kümes hayvanları piyasasındaki temel ürünleri tespit etmiştir. J.O. de la C.E.E 9 Mayıs 1964, No. 72, s. 1149.

(20) Rêg. 17/64 Md. 2, 3, 4.

(21) VERGER, Nouveaux..., s. 39.

(23) Üye ülkeler 52/67 nolu tüzükte belirtilen A, B, C tablolarını doldurmak suretiyle telâfi edici prim talebinde bulunurlar. J. O. de la C. E. E., 23 Mart 1967, No. 54, s. 813-824.

B — İç Piyasaları Tanzim İçin Verilen Telâfi Edici Prim

İç piyasaların düzenlenmesi ve fiyatların aynı seviyeye getirilmesi için yapılan malî yardımların essa gayesi iki şekilde tespit edilmiştir:

1 — İhracatı desteklemek için verilen primlerde olduğu gibi yeni mahreçler bulmak ve sürüm zorluklarının önüne geçmek,

11 — Ortaklığın hedefi olan tarımsal ürünlerde ortaklık içi tek fiyata, gidilmesinde yardımcı olmak.

Söz konusu gayelere, verilecek primlerin uygunluğu ve şekli Komisyonun teklifi ve Konseyin birinci oturumunda oy birliği ikinci oturumun da ise ekseriyetle alacağı kararla tespit edilecektir ⁽²⁴⁾.

2. Yönelim Kısımının Malî Yardımları.

Yönelim kısmı malî yardımlarının gayesi üye ülkelerin tarımsal faaliyetlerini arttırarak birbirlerine mümkün olduğu kadar intibak ettirmek ve tarımsal ürün piyasalarını geliştirerek üye ülkeler arası ticaretin artmasını sağlamaktır ⁽²⁵⁾.

Yönelim kısmının belirtilen hedeflere ulaşması için yapacağı yardımları iki bölümde toplamak mümkündür :

1 — Ortaklık içi tarımsal üretimin bünyesini islâh için yapılan yardımlar,

11 — Tarımsal ürün piyasalarının organizasyonu için yapılan yardımlar.

Bu yardımlardan istifade üye ülkelerce Komisyona sunulacak malî yardım talep etme projelerinin kabulü ile mümkündür.

A — Malî Yardım Talep Etme Projelerinin Genel Hedefleri

Yönelim kısmından talep edilecek yardımlar için üye ülkeler tarafından Komisyona sunulacak projelerin genel hedefleri Roma andlaşmasında belirtilen ortak tarım politikasının hedeflerini gerçekleştirecek mahiyette olması lâzımdır.

(24) Règ. 17/64 Md. 5/II, 6/II.

(25) Règ. 17/64 Md. 11/I, 12/III.

Projeler, ortak tarım politikası dışında genel ekonomiyi etkileyecek yan tesirleri de göz önüne alarak hazırlanmalıdır. Meselâ, sosyal politika yönünden tarım sektöründe çalışan insan gücünün sosyal problemlerini de muayyen ölçüler içersinde mümkün olduğu kadar hal edebilecek nitelikte olan projelere yardım yönünden diğerlerine nazaran öncelik tanınır. Bu öncelik ortak tarım politikasını engelleyici geri kalmış bazı bölgelerin kalkınmasını kapsayan projelerin finansmanında da bahis konusudur (26).

B — Projelerin Şekli Yapıları

Yönelim kısmından üye ülkelerin kamu, özel veya karma tarımsal işletmeleri hazırlayacakları projelerle yardım talebinde bulunabilirler (27). Yalnız, yardım talep eden işletmenin mensup olduğu üye ülke hükümetinin de projenin finansmanına katılması ve projeyi tasvip etmesi gereklidir (28).

Yardım talebinde bulunan işletme, hükümetinin aracılığı ile projeyi her sene Komisyona 1 Ekim tarihinde önce sunmalı ve Komisyon da, Fon Komitesiyle istişareden sonra, müteakip senenin 31 aralık tarihine kadar proje hakkında kararını vermelidir (29). Tekliflerin birliği sağlamak amacıyla aynı forma göre altı nüsha halinde hazırlanarak yapılması lâzımdır (31).

Proje kabul olunmadığı takdirde talepde bulunan işletme komisyonla projenin niçin kabul edilmediği hakkında istişarede bulunabilir (32).

IV — «PRÉLÈVEMENT» SİSTEMİ

«Prélèvement» bir nevi gümrük vergisi mahiyetinde olup ithal eden memleketteki fiyat seviyesi ile ihraç eden memleketteki fiyat seviyesi arasındaki farkı giderici bir fonksiyon ifa eder (33).

(26) Règ. 17/24 Md. 14/I, II.

(27) Règ. 17/64 Md. 14/I, II.

(28) Règ. 17/6 4Md. 20/II.

(29) Règ. 17/64 Md. 21/I.

(31) Règ. 45/64 nolu tüzüğüün ekinde bu formların muhteviyatı gösterilmiştir. J. O. de la C.E.E., 6/V/1954, No. 71, s. 1117.

(32) Règ. 17/64 Md. 20/IV.

(33) René CHARPENTIER, Le prélèvement et la politique agricole commune, Revue du Marché Commune, No. 37, 1961, s. 239.

1 — «Prélèvement» Sisteminin Genel İlkesi.

«Prélèvement» sisteminin genel ilkesini Konsey 1960 senesinde şu şekilde belirtmiştir ⁽³⁴⁾.

1 — «Prélèvement» lar üye ülkeler arasında belirtilmiş bazı ürünler için üye devletler ile diğer devletler arasındaki mübadelelere uygulanacaktır.

11 — İthalatçı üye ülkenin fiyatı ile ihracatçı ülkenin fiyatı arasındaki fark «prélèvement» ların hesaplanmasında temel olacaktır.

111 — Dahili «prélèvement» lar müterakkî olarak tamamen ortadan kalkana kadar azalacaktır. Bu azalış bir yandan ortak fiyatlara doğru gitmeyi sağlarken diğer yandan üye devletler arasında rekabetin gelişmesine yarayacaktır.

1v — Dahili «prélèvement» ların hasılatı ithalatçı üye ülkeye kalacaktır.

v — Roma Andlaşmasında öngörölmüş olan ⁽³⁵⁾ koruyucu esaslar dahilinde «prélèvement» sistemi uygulanacaktır. Ortaklık içi «prélèvement» ların uygulanmasında bütün Konsey kararlarının koruyucu vasfına uygun olması gereklidir.

v1 — Piyasaların düzenlenmesi için uygulanacak «prélèvement» lar iç tüzüklerle tanzim edilecektir.

v11 — Roma Andlaşmasının ⁽³⁶⁾ belirmiş olduğu üzere üye ülkelerin dünya piyasalarındaki hakimiyetini sağlamak amacıyla «prélèvement» sistemi üye ülkeler arasında ve üçüncü devletlerle yapılan mübadelelerde en iyi şekilde uygulanacaktır.

Konsey «prélèvement» larla ilgili bu kararlarında en çok üzerinde durduğu ve endişelendiği husus «prélèvement» lara karşı üçüncü ülkelerin gösterecekleri tepki olmuştur ⁽³⁷⁾.

2 — «Prélèvement» Sisteminin Çalışması.

«Prélèvement» sistemi dahili ve harici mübadelelere göre ayrı ayrı şekilde uygulanmaktadır.

Dahili «prélèvement» lar müşterek piyasa düzenine geçiş dönemine kadar kararlaştırılan ürünlerin kendi aralarındaki ithali

(34) Bulletin de la C.E.E., No. 1, Juin 1961, s. 83, 84.

(35) R.A. Md. 42.

(36) R.A. Md.

(37) Bulletin de la C.E.E., No. 1, Janvier 1961, s. 23-30.

ne uygulanırlar. Geçiş döneminin bitiminde dahili «prélèvement» lar kaldırılacaktır.

Dahili «prélèvement» ların hesaplanmasında mevzu bahis ürünün hudutta teslim fiyatı (üretim fiyatı + ulaştırma masrafı) esas olarak alınmakta ve bu fiyat ile eşik fiyatı ⁽³⁸⁾ arasındaki fark o ürüne uygulanacak dahili «prélèvement» miktarını vermektedir.

Harici «prélèvement» lar devamlı olarak, kararlaştırılan ürünlerin hariçten ithalinde uygulanacaktır.

Harici «prélèvement» ların uygulanmasında eşik fiyatı ile dünya piyasalarındaki en ehven C.İ.F. fiyatı arasındaki fark, o ürüne uygulanacak harici «prélèvement» miktarını verecektir.

SONUÇ

Avrupa Ekonomik Topluluğunda, tarım sektörünün ilerde tek bir piyasa düzenine geçebilmesi ve ortak tarım politikasını uygulayabilmesi için, üye ülkeler arasında tarımsal ürün fiyatlarının istikrara kavuşması ve dış piyasalar karşısında korunması icap ediyordu. Fakat tam rekabet piyasasını esas olarak alan Ortak Pazar ülkeleri tarımsal ürünlerin böyle iç ve dış piyasalar karşısında daima korunmasının sakıncalı olacağını gayet iyi bildikleri için, aynı zamanda tarımsal bünyeleri de islâh etme yoluna gitmişlerdir. Ortak Pazar ülkeleri tarımsal bünyeleri islâh etmek suretiyle zamanla fiyat politikasıyla piyasaya yapmış oldukları mübadeleleri de ortadan kaldıracaklardır. Bunun için incelemiş olduğumuz gibi Avrupa Tarımsal Yönelim ve Garanti Fonundan ve prélèvement sisteminden istifade etmişlerdir. Fon, yönelim kısmıyla yapmış olduğu malî yardımlarla üye ülkelerin tarımsal bünyelerini islâh ederek aynı seviyeye çıkarmaya çalışmaktadır. Garanti kısmı ise tarımsal ürünlerin, iç ve dış piyasalarda telâfi edici prim ödemek suretiyle, fiyat politikasını ayarlamaktadır. «Prélèvement» sistemi, iç piyasaların düzenlenmesi ve dış piyasalarda üye ülkelere hakimiyet sağlanması yönünden olduğu kadar, sağlamış olduğu hasılatın üye ülkeler tarafından Avrupa Tarımsal Yönelim ve Garanti Fonuna aktarılmasıyla, fona bir gelir kaynağı teşkil etmesi bakımından da faydalı olmuştur.

(38) Le prix de seuil = ithal edilen her hangi bir ürün fiyatının erişmesi gereken fiyat seviyesi.